

Istina bez zaštite

Premijer **Igor Lukšić** u velikoj je nedoumici – treba li ili ne treba donositi poseban zakon o zaštiti zviždača. Njima, kako on cijeni, ni ovako ništa ne fail.

„Zaštita osoba koje prijavljuju korupciju jeste prioritet”, kaže Lukšić, „a kroz zakonske zahvate koji su u toku to se pitanje tretira na dobar način”. Premijer potom objašnjava: „Između ostalog, i u osporavanom Zakonu o radu, nalaze se i odredbe koje treba da zaštite radnike koji prijave korupciju. Zakonom o namještenicima državne službe takođe se tretira pitanje onih koji prijave korupciju. U dilemi sam da li treba donositi novi zakon ako imamo ova dva koji će ta pitanja tretirati”.

Šta bi tek bilo da zaštita osoba koje prijavljuju korupciju, na insistiranje Evrope, nije ovosezonski prioritet crnogorskih vlasti?

NIJE PROBLEM: Premijer Lukšić nas je o svojoj dilemi obavijestio baš u danu kada su bezmalo svi pristojni građani Crne Gore zgroženi saznanjem da je jedan od jesenas otpuštenih pripadnika gra-

Dok se pošten svijet zgražava sudbinom koja je zadesila Envera Dacića, njegovu porodicu i bivše kolege, iz Vlade ponavljaju: „Ukoliko (misli se na rožajske policajce) tvrde da im je bezbjednost ugrožena, to moraju rješavati kroz institucije sistema sa kojima treba da sarađuju”. Naglasak je na riječima *ukoliko, moraju, treba...* O prijetnjama ni slova

SA PORODICOM U IZGNANSTVU: Enver Dacić

nične policije, **Enver Dacić**, bio prinuđen da sa suprugom i djecom napusti zemlju. Otišao je bukvalno preko noći, zbog prijetnji koje su mu stigle nakon odluke da objelodani saznanja o švercu i kriminalu na crnogorskoj granici.

„Zvali su ga iz Podgorice, iz državne bezbjednosti, bar su se tako predstavili”, ispričao je novinarima Enverov otac **Sejdija Dacić**, „Rekli su mu da su njegov i životi djece ugroženi i da mu savjetuju da se najhitnije skloni. Rekao sam mu ‘idite, sine, ja ću čuvati kuću’”.

Dan, dva kasnije Sejdija, dok čeka kakav glas od sina, snahe i unučadi, kazuje: „Više je nego očigledno da država ne želi da riješi ovaj problem. Da ima imalo spremnosti bar bi se do sada otkrilo ko je mom sinu prijetio i ko ga je upozorio da napusti državu”.

Zbunjene su i nekadašnje Dacićeve kolege. Oni su, poput njega, odlučili da progovore o neleganim aktivnostima kojima su svjedočili dok su nosili uniformu policije. **Mithat Nurković, Hamdo Murić, Rešad Kalač i Nedžad Kuč** dobili su otkaz, skupa sa Dacićem, prošlog septembra.

Zapravo, puna je istina da nijesu otpušteni. Jednostavno, istekao im je vremenski ograničen ugovor o radu i poslodavac, nadležni starješina Uprave policije – nije ga produžio. Kraj priče.

Na identičan način su, od usvajanja

nja važećeg Zakona o radu, bez posla ostali i svi drugi koji su se drznuli da u javnosti progovore o nepravilnostima u svom radnom okruženju: bilo da je to neko ministarstvo, policija, vojska, građevinska firma ili restoran brze hrane čiji vlasnik baš i ne poštuje sanitarne propise... Svi do jednoga su po isteku važećeg ugovora o radu postali prekobrojni. Potom je na njihovo mjesto primljen neko drugi. Manje oran za pravdu i priču.

Prije nego što sljedeći put ustvrdi kako Zakon o radu – važeći ili onaj koji su on i njegova Vlada pripremili mimo volje ovdašnjih sindikata - štiti radna prava zviždača, premijer može pripitati ministra finansija **Milorada Katnića**: šta to on podrazumijeva pod pojmom *fleksibilno tržište rada*. Odnosno, ima li na takvom tržištu

mjesta za one sa prosječno naglašenim osjećajem za pravdu i tek malo iznad prosjeka *dugačkim jezikom*. Poput **Slobodana Pejovića**, **Mirjane Drašković**, **Suada Muratbašića**, **Janka Vučinića**... Ili su njima slični osuđeni da postanu prepoznati kao biznis barijere i ostanu tehnološki višak.

PARALELE: Amerikanci su prve zakone o zaštiti zviždača (whistleblowers) donijeli prije otprilike 150 godina, još 1863. godine, za vrijeme mandata predsjednika **Abrahama Linkolna**. Za razliku od naših zvaničnika, još nijesu zadovoljni.

Vijest glasi: Nakon serije objave državnih tajni SAD preko *Vikiliksa*, američki Kongres sprema zakon koji će ljudima na osjetljivim mjestima u vladinim institucijama omogućiti prijavljivanje korupcije i lošeg upravljanja bez potrebe za obraćanjem *trećim stranama*, što je po važećim propisima ilegalno.

Zakon koji se planira branio bi od odmazde na radnom mjestu zaposlene u organizacijama kao što je CIA, koji se odluče nadređenima prijaviti ilegalne aktivnosti, zloupotrebu položaja ili prijetnje javnom zdravlju i miru. Zakon će,

STALAN POSAO TEŽI OD KORUPCIJE I KRIMINALA:
Ministar Milorad Katnić lako prepoznaje biznis barijere

takođe, dati proširene mjere zaštite zaposlenima u agencijama izvan tzv. *obavještajnog miljea*. Zviždači koji rade izvan obavještajnih službi bi u slučaju otkaza ili suspenzija imali pravo tražiti sudski postupak. Ranija verzija zakona je to pravo davala čak i obavještajcima, ali vlada se suprotstavila tome, tvrdeći da bi u tom slučaju tajne informacije bile previše ugrožene.

Od usvajanja važećeg Zakona o radu bez posla su ostali svi koji su se drznuli da u javnosti progovore o nepravilnostima u svom radnom okruženju. Svi do jednoga su po isteku važećeg ugovora o radu postali prekobrojni. Hvala i doviđenja. Premijer, ipak, u tom Zakonu vidi odredbe dovoljne da zaštite zaposlene koji prijave korupciju

najbolji izvor svježeg novca

- do 10.000€
- do 72 mjeseca
- bez žiranata za iznose do 4.000€
- bez provizije za nove korisnike paketa*

* bez provizije za nove korisnike Optimum, Comfort i Gold paketa.

PODGORIČKA BANKA
SOCIETE GENERALE GROUP

020 405 100
www.pgbanka.com

NIZ KAŽNJENIH ZVIŽDAČA SE NASTAVLJA: Slobodan Pejović, Mirjana Drašković i Janko Vučinić

Tom Devine, predsjednik organizacije *Projekt za odgovornost vlade*, rekao je za AP kako bez zakonske zaštite zviždačima prijeti otkaz ili prebacivanje na nižu dužnost ako naredene upozore na nepravilnosti. To onda, kaže on, ne ostavlja mjesta ni za što drugo nego za „curenje” informacija izvan agencija, kao što je sada slučaj. „Dok se zakon ne donese, *Vikiliks* će biti najsigurnija opcija za zviždače koji ne žele počiniti profesionalno samoubojstvo”, dodaje Devine.

Svaka sličnost sa Crnom Gorom, podrazumijeva se, sasvim je slučajna.

VLAST I MISTERIJA: Da se vratimo na aktuelni slučaj, na priču o ljudima kojima su životi postali ugroženi zbog onoga što su vidjeli i o čemu su spremni da svjedoče. Makar su oni ubijedeni da im prijeti opasnost. A niko se od državnih zvaničnika ne trudi da ih na ozbiljan

način razuvjeri.

„Misteriju može razriješiti samo policija otkrivanjem osobe koja je Enveru u petak večer poslala upozoravajuću poruku”, tvrdi Mithat Nurković. „U nekoliko poruka koje smo razmijenili, savjetovao sam ga

Nakon serije objave državnih tajni SAD-a preko *Vikiliksa*, američki Kongres sprema zakon koji će ljudima na osjetljivim mjestima u vladinim institucijama omogućiti prijavljivanje korupcije i lošeg upravljanja bez potrebe za obraćanjem *trećim stranama*, što je po važećim propisima ilegalno

da ne ide, a on mi je rekao da ću uskoro i ja morati da učinim isto. Ne znam o čemu se radi pa se nadam da će nadležni uskoro utvrditi”, kaže Nurković. Samo oko jedne stvari ni on ni njegove kolege nemaju dilemu: ljudi koji im prijete pripadaju, ili su veoma dobro povezani sa državnim bezbjednosnim strukturama.

To, izgleda, ne shvataju samo premijer Lukšić i njegov savjetnik. Premijer je, kaže, iznenađen, pošto

niko, pa ni Enver Dacić nema razloga da strahuje od ljudi iz crnogorskih institucija. „Iznenađen sam vijesću da je gospodin Dacić napustio Crnu Goru...”, čudi se premijer. „Čini mi se da nema razloga za bojazan, u smislu da naše institucije mogu postupiti bilo kako drugačije osim da pruže punu podršku svim građanima Crne Gore, nevezano o kome se pojedinačno radi...”.

Iz Lukšićevog kabineta ponavljaju: „Ukoliko (misli se na rožajske policajce) tvrde da im je bezbjednost ugrožena, to moraju rješavati kroz institucije sistema sa kojima treba da sarađuju”. Naglasak je na riječima *ukoliko, moraju, treba*.

Budimo, ipak, krajnje dobronamjerni i pretpostavimo da ovo što pričaju premijer i njegovi saradnici ne govore iz zlobe ili zle namjere već iz najobičnijeg neznanja. U suprotnom, naši problemi su mnogo veći.

Zoran RADULOVIĆ